

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Generalis Totius Sacri Ordinis Clericorum Canonicorum
Historia Tripartita**

Pennotto, Gabriele

Coloniae, Anno M.DC.XXXXV.

XVIII. De Ecclesia Perusina, & de S. Herculano Episcopo, & Martyre, &
Canonico Regulari.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38634

CAPVT DECIMVM
OCTAVVM.

*De Ecclesiâ Perifima, & Sancto
Herculano eiusdem Ecclesiâ
Episcopo, & Martyre Cano-
nico Regulari.*

Ecclesiast Perusinâ ab antiquo tempore Canonicos Regularis secundum B. Augustini regulam Altissimo famulantes rixisse, constat primum ex Provinciali Romano, in quo eadem Ecclesia visque ad Alexandri-

dri Sexti tempora Ordinis D. Patris Augustini
nuncupabatur: illam enim Iulius II. qui Ale-
xander VI. immediate succedit ex Regularibus
ad Canonicos scilicet transiit. Constat secun-
dū ex histerio Innocentii III. Archipresbytero, &
Canoniciis dicta Ecclesia directis, in quibus
nonnullas constitutiones ab illis pro reformatio-
ne canonice discipline factas confirmat. Sed &
regula B. Augustini ibidem meminit, qui in
lib. pag. 22. videtur posse. Verutissima etiam
illius Ecclesie tabularia id manifeste indicant, &
claustrum eidem Ecclesie contiguum, quod nunc
etiam superest. & Prior claustralium, qui inter cano-
nices creatus, quid est quod ante annos circiter vi-
ginti ipsius Canonicis scilicet in dicta Ecclesie
officium B. Patris Augustini cum oclaustra iux-
ta morem veterum Canoniorum Regularium
eccl. brabant, quem ritum Perulifluris, & Reue-
rendissimum D. Neapolco de Comitulis, qui nunc
eidem Ecclesie praecellit, multis quidem titulis su-
spicendus Episcopus abrogavit. Verum quo
tempore institutum Canonorum Regularium
invehi percepit in ipsam Ecclesiam Perusinam,
antiquis illius tabulis ad tempora B. Herculani
sanctissimi illius Episcopi, & martyris huius no-
minis secundis hoc rejecere videntur, cum inquisi-
unt, Beatum Herculananum factum Episcopum
Peruginum clericos maioris Ecclesie instituisse
more canonico vivere, omninoque elerum 2. 4.
& 6. feria ieiunare. Nostri autem Lateranenses
Augustinianum institutum ante Beatum Hercu-
lanum in eadem Ecclesie constitutum: nam in of-
ficio illius, quod summus Pontificis Pius V. cum
alijs quorundam sanctorum Canonici Ordinis,
qui in nostra Congregatione venerantur, appro-
bavit, lectione 4. sic legitur: Herculanus Perugia in
maiori Ecclesia a quadam probatissime vita Canonicis
Regularium prima Religioni raduenter edidit, hinc pe-
titione professa ab tantu am humilitate, charitate, omni-
nique virtutum perfectionem ascendit, ut desunt Cen-
tralitatis Episcopice omnibus vno consenserit efflagitantibus in
vno locum fuerit electus. &c.

E Contrario Constantino Caetano monachus Ordinis D. Benedicti in suo quodam libro sacramentorum Consecrationum, quem tamen non vidi, sed illius tantum fragmentum, quod manuscriptum a praefato Perillus & Reuerendiss. Domino Neapolone Perusino Episcopo accepi, hanc D. Herculanum historiam regit etiam, & ex turbidis fontibus ab aliquo otioso huius libri liberatur. Sanctum vero Herculanum monasticum D. Benedicti regule professorum certe totis viribus conatur. Sunt nec illius verba inter alia signanda: Ex turbida denique fonte ab aliquo otioso hinc Herculanum bisterior, quam etiam in diuinis epistolis quoque recitate boni illi Parres togati, non verorunt, hanc illam sussi, & illud aliud in signo sanctorum mandat. Hoc, quod uia sanctorum Herculanum. Porro si Herculanum professione monachum Benedictinum, non Canonicum existimat, nullis rationicationibus suadere nititur, quia ne pondere fraudare videat, totidem verbis in ipso amplificatas hic subiicit: sunt autem huiusmodi: sed haec omnia (qua Canonici Augustini exponuntur) gratia affecta, quoniam uita iustam in primis Magno Gregorio Ecclesie Doctori sanctissimo, ac primitu temporibus vicinis, & quoniam nisi ex relatione sed Florida Tifernani Episcopi, & sancti Herculanum ipsius discipuli scripti, credendum est, monachum post Herculanum, quam Canonicum dicimus. Gregory vero sunt haec: Florida vir reverendissima Cittata Episcopio mibi narrauit, quoddam valde veterem chlamydacum, dicens: Vir S. Herculanus nutritior non trufina Cittata Episcopus fuit, qui ex monasterio inveneratus ad sacerdotalia Ordini gratus est decessus. Ex conuersatione namque monachus (ut in Gegen) petuitus fuisset sanctum Herculanum, nibil atque eis, quam monachum existit aperte declarat Amphilochius Canonicus in eiusdem sancti Floridae vita, quam aetate Christi 1077, ex resufo oratione eius Ecclesia monumentum conscriptis ad Theobaldum Tifernatum Episcopum habet: Herculanus Episcopus cum exhortatione discipline ad Episcopatum apicem eius uultus est, studiis & pontificiali dignitate efficiens adimplere, & monasticae institutione normam inseparabiliter retinet. Colubatur, & exultabatur in Damno Herculanum Delinuimus, quod in exercitiis diuinorum operum et caritatis equiperare videbas Venerabilis Diaconum eiusdem. Unde perpiciens, eum sacra mysteria inservi du satius idoneum, quamquam relocantem, & indegantem proclamantem, ambo, qui seu ex Tiferno fuerint ex iustitia aderant, &udentibus, atque collaudantibus, can-
certarant presbyterium.

CAPVT DECIMVS
Capitulum Novetatis, q[uo]d & Herculanium non fuit
in Monasterio sed etiam Borealis locis affirmantur
antiqui. Ceterum quoniam Codices dominicandi aut
tempore anterius habent, sicut facilius Ambrosius
arguit. Oportet ergo utq[ue] Martyrologio ut
quod scriptum fuerit. Tertio, Vetus, Etiam, Adversari, ceterique
autem huiusmodi Codices suis pasum in libro
non aliud habent. Atque ut Canonsam Canonum
tempore Pontificium autoritatem de his post Codex
adseruntur. Nam etiam sibi debet Ecclesia,
nam dico officio de Seulio, lecturas ex eisdem Co-
natur doceperint. Huius maxima testimonij sa-
cra illustrissimum Cardinalem Rituano Congregati-
onem propterea Ecclesie Peruinae eius riteb[us] E-
cclesia fiducia respiciens approbat, anno 1657.
Item Norma de Miserere hoc nostro inter-
dictum. Herculanius secundum duos rationes re-
tulit quoniam, cum in Carobis ex sancti Patris Be-
nevolencia terro fudato, retum mactatissimam
apponitatem duxit, tandem Ecclesia Peruina
admitit uicem.

Imponit illi aliud fundamentum celebrissimum
et regum illi senior Iohannes Thribusenius sub-
missione Cardinali Bononiensi ac annumerat eun-
us huius Herculanius inter monachos Ordini
sancti Benedicti, & Thribusenius testificatus. Herrulanus
in quoniam ex monachis quo facultate conser-
vatur, qui uidentur per Christo labores martyris
etiam fortior. Quia Thribusenius sententia quam ve-
ritate sit, uidentur Thribusenius ex Ordine
monachorum, cum laudebatur menemur Cardinalem
bononiensem ad Martirij Romanum, optimo
probando, sed non solum Herculanius sufficit mo-
re uocacionis Peruinus ex Carobis, quid san-
cti Benedicti probandum curarent?

Saluatoris alio de Benedictina fidei Herculanius
est in argumentis maximi non satis haec, quod
scimus uero Baptista de Asia est opime etiam pro-
dignus scilicet Herculanius exemplarior. De vi-
tiorumque et p[ro]fessionis sua claram, & genia in
propositis per Fabriam, Schenck, & Tschism,
etiam in missione, aut Eremitatu excolasse
conuenerat. Ita & eorum nomine Carobis
et aliis non ab aliis quam satis Benedicti Regu-
la observata, obsecrata, manibus tradidic-
ta, quodammodo negatis, nisi breuitati consenserit
ut p[ro]fessio principi tamen ex peritioribus
uocacionis uocacionib[us] Ferentili, Vassu Nati,
Iosephu Xerche, & aliorum, in quibus Benedicti
in Hisopis, certissime conflat Lazarus, &
Iosephus, Petrus, Ioannem ualens, Ioseph, Elea-
zarusque Piermarini, genititate uidetur, omnes
confundentes & hec eadem mortalia vestra
cum omni fidei Benedicti, confusi, & esse
adipiscuntur.

Quoniam non erant ingenii quicquid Lectiones sancti
Benedicti, si aut scolos ponent, sicutum Be-

Congregatione Monasterij qui, & Herculani non solum Monachum sed etiam Benedictinum affirmant aequalissimam. Ceterum quanti Codices huncmodi antiquissimi sunt, at eo maxime cum ex sacro loco, probatus autem habentur, sicut faciunt Ambrosius, Augustinus, Gregorius, atque alii Martyrologiorum in suis scriptis florat. Beda, Viguardus, Ado, ceterique in hancmodi sancti Codices suis paucis in libro in textis adiungunt. Atque ut Canonistarum Canonsam Pontificium autoritatem de his ipsis Codicibus refutare, nunc Ramaea sufficiere debet Ecclesia, quae dominus officia de Sando, lectiones ex eisdem Codicibus decerpere consuevit. Hoc in iuxta testimoniis sanctorum Cardinalium Kitum Congregatio iam officia propria Ecclesia Perusina cum vivis Episcopis Superiore Comitatu curante, post legationem a Leonino fiducia restituta, approbat, anno 1065. ex iis diebus Novembre Martire hoc nostro inter alia dicitur. Herculanus secundum hanc nominem Petrus episcopus, cum in Canobio ex sancti Patris Benedictinorum Perusini fundato, vitam monasticam agnoscere lede duxisset, tandem Ecclesia Perusina in eius ordinem.

Antiquorum istu ab aliis fundamentis celebrissimum & utrumque sine scriptor Iohannes Trichemius subvenit etiam Cardinalis Beornus at, annumerat eum a sancti Iohanne Herculano inter monachos Ordinis Benedicti & Trichemus testificatio. Herculanus in epo Perusia ex monachis vir sanctissime conuersus fuit, qui malus pro Christo labore martyris terminatus. Que Trichemus sententia quam veniret sic, Iohannes Baptista Brachensis ex Ordine reliquorum, cuius laudabiliter memnit Cardinalis Beornus in eis ad Martyrologium Romanum, optimo modo, eundem sanctum Herculanium fuisse monachum Benedictinum Perusino ex Canobio, quid sancti Benedicti exprimitur corauerunt.

Adopteretur ab aliis Benedictinae sancti Herculani proficer argumentum maxime est faciliendum, quod utrum laudes Baptista Brachensis optimè etiam proponit in eundem sanctum Herculanus quampluribus Declaracionibus ex propria Romanum aduenient, & quod eius in progressionis scilicet per Umbriam, Sabiam, & Tusciam, forem vel mensicam, aut Eremiticam excoluisse vixit, commeatur. Imo & eorum nonnulli Canobij effectu oblate, non aliud, quam sancti Benedicti Regule observante, obseruandam, monachis tradidit, id quod nullus negoti, nisi breuitatis consideremus, dicens ipsorum praeceptio tamen ex perantiquo monachorum monasteriorum Ferentini, Vallis Nacri, Favone, Spoleto, Nacra, & aliorum, in quibus Benedictini abbatibus profuisse, certissime conflat Lazarum, Ioseph, Maurum, Felicem, Ioannem, alium, Isaac, Eleazarum, atque Flarentium, sanctitate illustres, omnes monachum confidens; sed & hec eadem monasteriorum cum aliis excoemendatis sancti Benedicti, confiri, & esse antiquissimi faciuntur.

Quoniam veritatem ingenii quique Lectores facile persuadentes, si ante seniori ponent, sanctum Be-

monas-

*monasterio institutus esse agnoscitur, perpetuum ibi-
dem temporis inutilitatem obseruetur.*

Ex curioso desiderio fontibus ab aliquo eroso eam de S. Herculano historiam, quam tunc in diuersis officiis quotannis recitat bonis Patres Augustinianis non reverent, haec satis fuisse, & illud aliud in genere satis mendacium manifestum, quod vna cum S. Herculano, & Canonicos, quos et diebant, suo regulari intelligent Augustinianis gladio interemptos fuisse volant. Verum enim verum, & hoc ipsam feci, & superiora omnino committit, & propter peripetias qui tam vetores, quam recentiores Scriptores per manus bubebam. Percepit ingens, quod cum sancto Herculano Episcopo nec presbyter, nec clericus, non modo Augustinianus gladio fuerit interemptus, & exultabat lingua mea iustitiam tuam Deus &c. Hoc Constantinus Caecilius, qui sicut ad manus meas venerunt, fideliter reddenda curauit, ne villa probris immutacione, sive per augmentum, sive diminutionem,

III. **H**ic tamen Constantinus apparatus, ac tantus
verborum strepitus, tot scismaticum ornati-
bus tumecas, ac turgens, non adeo solidus est, vt
vel no*n* i*c*tu*t*otu*s* disrump*i*, & in serm*on* solui non
posset, nec tanti ponderis, ut ad illum refutand*u*
manum calamo admodum deberemus, nisi iam a-
pud nonnullos i*s*la*s* de S. Herculano profissione
disceptatio in rem iudicatam, parte inaudita, per-
transisset. Quod fide oculata didici, cum anno su-
periiori in Ecclesia S. Laurentii Perusini quadra-
gesimales conciones ad populu*m* hab*er*em, è quo-
rum mentibus errorem, quem radices iam fixiss*e*
reperi, non per verba volantia, sed per scripta ma-
nentia conuellendum existin*au*i.

Hoc autem ut efficiam, illis suppositis, quæ ha-
ctenus de Canonici Ordinis institutione, & pro-
pagatione disserimus, contra Constantinum Ca-
tetanum sequentes veritates eidemtissimum pro-
bablo, quarum prima hac est: Sanctus Herculanus
potuit esse Clericus Canonicus ex Ordine refor-
matu*m* per S. Augustinum. Secunda S. Herculanus
fuit monachus instituti D. Benedicti, sed nec
esse potuit. Tertia, S. Herculanus vere fuit Can-
onicus, sive Clericus Regularis sacri ordinis Apo-
stoli reformati per S. Patrem Augustinum. In
illis veritibus probands, & firmands, ut mode-
stius cum Constantino agamus, quam illi cum ca-
nonicis Augufliniis, eam partem omittam, quæ
coniutorum parergis illius orationem exorna-
dum canonicos Auguflinianos, quod in officio
S. Herculani supra narratam historiam legant, vi-
ros otiosos vocat, inuicundos, ac insigniter
mendaces.

Prima igitur veritas probatur ex eodem fundamento, cui soli nascitur Constantinianum adiustum, illud autem est autoritas Magni Gregorij dicens, S. Herculanum ex conversatione monasterii ad facerentalis dignitatis gratiam quectum. Verum quid tempore B. Herculanus ad facerentia l's dignitatis gratiam euectus est, solis luce claris

confat, clericos canonicos multa monasteria, & in Africatum in Europa habuisse, nisi forsan de cas, monasteria Africana per Wandalios subuersa, & vastata, quod ad rem non facit. Et qui mendem quo dicitur D. Herculanius canonici Augustini habent monasteria in Africa, plus nonum est, quam quod probatione indigat. Quid etiam domus Canonorum Augustinianorum vocarentur monasteria; apparet ex Positivo in vita Aug. c. 5. 11. & 15. ex ser. i. D. Augustini de vita cler. dicentes. Volui habere mecum in domo Episcopi monasterium clericorum, que solauitoris totam Constantianam argumentationem eludit, dum vocatur, idem esse S. Herculanius affirmatum fuisse ex institutione monasterii, & ex institutione monastica, quod leuiter ei commentum nam si omnia monasteria. & monasteriorum instituta Benedictinensi famulis sint vendicanda, ubi, aut quid erant tunc monasteria Canonicorum

Regul. sive Clericorum Augustinensium? que monasteria vocavisse Augustinum & etiam Pontifices Romanos, & Concilia, & superius ostendimus, & etiam infra ostenderemus. Quod vero ante S. Herculani furent monasteria canonorum in Europa, maximè in Italia, apparet ex eius superioris de Ecclesiis Later per Galatum 1. formata, de alijs Ecclesijs Neapol, Medolan, Bergom, Vercellis, & Novar, ex quibus ipsi Augustinus in institutum R. gularium Clericorum didicit. & accepit quod in Africa plantavit. Dices: At illæ vocabantur Ecclesiæ, non monasteria. Respondeo vocatas tum Ecclesiæ, tū monasteria, quod præter autoritatem irrefragabilem D. Auguft. & Possidij proximè allegatum, habetur ex D. Basilio in lib. Constitutionum monasticar. cap. 19. cuius est titulus: Ad Canonicos Regulare vitæ in monasterijs degentes, & ex Concilio generali Calced, celebrato anno 450. c. 8. vbi fit ordinatio clericorū in monasterijs degentibus, ut rectio Concilia Turenensi, Arelatensi, Aquitani, Moguntini, & alia omittamus, & vt scimus dicimus, cum temporibus D. Herculani longe plura fuerint monasteria Canoniconrum Augustinianorum, quam monachorum D. Benedicti, qui via de ouo erumpente incipiebat, facilius fuit. D. Herculani ex monasterio Canoniconrum alium, quam monachorum Benedictinensium. Sed potius istam veritatem evidenter ad eos eff. villam non perciperet, vel manifestam Ecclesiæ hinc ignoranter arguat, vel debilitatem intellectus. **S**ecunda veritas, quod nimis D. Herculani ex institutione monastica D. Benedicti assup-¹⁷ tus non fuit, sed hec alium portuerit, ex tempore ratione deductior, supposito dubio, quorum alterum ei D. Benedicti monachos ex iure S. Patriarche institutione, & regula non fuisse Clericos, neque deputatos clericarii, hoc enim est quod D. Thom. 2.2. q. 18. art. 3. ad 2. quoniam clericatus inesse monacho per accidentem: quoniam ob

caudis D. Benedictus in sua regia nihil de clericis disponit. Alterum vero est, licet Gelasius I. in cap. Prelatis ss. d. cum monachis dispensaverit, ut et penitentiam clericorum possent in clericos ordinari ad tamen concessisse cum exhibita limitatione, nimis ut salutem in reliquis manerent antequam constitutiones de ipsis Monachis diffringentes, porro inter constitutiones de Monachis componentes, quod ad rem attinet, erat constitutio Sixti Papae in epist. 1. Decretali, que etiam referuntur, Monachos 16. q. i. praepiens, monachos non ante quadragestimū, & quintū anni amissum ad Episcopalem dignitatem posse simus. Sunt enim hec ipsius canonis formalia verba: Monachos quoque, quos tamen monachorum grantiat, & fecerit militare suadet a commendis, clercis utique aggregari, & optamus, & volumus, ut et quatuor regimur etiam annum sunt digni, in minoris per gradus singulos etiam tempore promoueantur, & sic ad Diaconatum vel Presbyteratum insigne natura etata conseruant perueniant: nec ita nolam ad Episcopatum calorem ascendunt, nisi in his eis, qui singulis dignitatibus supra proximum, tempore sumere sufficiunt. Superior vero scilicet cap. 2. confirmat epistola talis terminus singulis ordinibus successivis perfigitur, ut ab accessu adolescentium usque ad trigeminum annum, qui digni repertur, minores ordines & Subdiaconatum sufficiunt, at trigeminum vero anno Diaconatum, & post quinque annos Presbyteratum, & post decimum a successo Presbyteratu Episcopatum. In cuius legimus in dicta epistola in primo volumine Conclitiorum: quamvis Gratianus in cap. Quicunque 77. d. vbi hoc caput refert, ista tempore aliquo pacto immurcerit, ut alia multa, si suppositis deducitur veritas illius assertoris causam ratione, ex annorum ratione, ac assumptione accepta, nam quo tempore B. Benedictus in monasterium fundare incepserat, necessitate est. Episcopum Herculani non solum clericum extuse, verum etiam in facie Subdiaconatus & Diaconatus ordinibus, ac fortassis etiam Presbyteratus constitutum. Ergo impossibile est, illum et monasterio, vel professione, vel in institutione Sanctissimi Patriarchae Benedicti ad sacerdotales dignitatis gratiam fuisse evectum, ut autem Constantini Magni Gregorij verba interpretaruntur. Segulanus nullus negabit: cum nec monachus a D. Benedicto institutus ex illorum institutione essent clericis, nec legatur, aliquem illum, qui si in prima saltem ordinis institutione inveniatur tradidissent, clericum fuisse. Sed neque Beatus Patriarcha in sua regula clericorum meminerit, nec iphi monachi ab eodem institutione prius aliquot annorum intervallo in monasterio probati, ad Clericatum alios potuerint. Antecedens vero illius rationis ita probatur: Herculani circa annum humanae salutis 544. sub Virgilio Papa, & Totila Tyranno in

ruina Ciuitatis Perufina per martyrium cursum co-
summauit, ut Baronius testis pro eiusdem S. Herculani Benedictina professione a Constantino producetus, ac idcirco maior omni exceptione, in notis ad Martyrologium sub die 7. Novemb. ex Sigiberto, & Mombritio fatetur. Ergo inter illius Diaconatum, & assumptionem ad Episcopatum quindecim saltem anni intercesserunt ex prae-
dicta Constitutione Sixtici Papae. His addendi sunt
factem quatuor, aut quinque anni, in quibus Mi-
niores Ordines, & Subdiaconatum sumptis, ac in
eisdem ordinibus scriptum exercuit, iuxta vetu-
issimum Ecclesiae traditionem, de qua non est
nunc differendum. Igitur ab initiatione S. Herculani ipsi clericatu vique ad assumptionem ad
Episcopatum viginti saltem anni intercesserunt.
Viterbius certum est, cùdum Herculani aliquot
annis in Episcopali dignitate vixisse, quippe qui
illam Ecclesiam optimis institutis reformatum, &
tantam autoritatem apud omnes cives sibi conci-
litauit, ut Ciuitatem a Gothis obsidem magis sua-
fione, quam ciues armis defendenter, quā ob cau-
sam iussus est viuis decorticari: quā non facile v-
no, vel etiā altero anno fieri possunt, quae res ad-
hac magis confirmari posset, si vera essent, quae
D. Gregorius illorū temporum vicinus cod. lib.
3. c. 13. scribit, Perusinan ciuitatem septenni ob-
sidionē sustinuisse. Hoc de Clericatu B. Herculani, & illius ad Episcopatum assumptione confi-
tuto, videamus nunc, quo tempore B. Benedictus
monasteria fundare incepserit, & monachos in eis
congregare, non me latet, Constantiū, ut scopulos
præcaueret, illa verba ex industria posuisse:
*Quam veritatem ingenui quique lectors facile sibi per-
suaderent, si ante oculos ponent, sanctum Benedictum
Regulam à se diuinus scriptam ab anno Christi 497.
ad 543. quo mortuus est, ut ex Magno Gregorio, & fide
digni alijs scriptoribus fuisse nos alibi probabimus, mo-
nachos docuisse, &c. Verum ingenui lectors haec de
regula à B. Benedicto anno Domini 497. diuinis
scriptis sibi ob oculos saltē pro veritate pone-
re nō possunt qui legunt, D. Gregorii lib. 2. Dia-
logorum c. 3. scribentem S. Benedictum post de-
victas tentationes, post fractum signo Crucis vas
vitriū cum veneno sibi propinatū, relicto monas-
terio, quod ad preces quorundam monachorum
regendum suscepserat, in solitudinem fugisse, ibi-
que diu permanuisse: ac exinde cepisse multos ad
illū congregari, & tunc duodecim monasteria
ibi cōstruxisse, & tunc etiam cepisse nobiles Ro-
manos ad illū concurrere, & tunc Equitum, ac
Tertullum nobiles Romanos suos filios Mau-
rum, & Placidum illi instituendos tradidisse, id
enī non nisi anno Baronius tom. 7. num. 11.*

Multo minus candem fabellam sibi pro veri-
tate ob oculos ponēt ingenui lectors, qui-
cumque legerint in Actis S. Mauri Abbatis eiusdem
Benedicti discipuli scriptum, ipsum Diuī Bene-
dictum

ueret. Ante id temporis ostendat Constantinus, eum Ecclesiam monachorum D. Benedicti fuisse ac ut illi etiam indulgamus, ostendat Perusini quod alius monasterii vel D. Benedicto, illius monachis exstrusse.

Præterea D. Petri Perusina Basilica temporibus H. Herculani, & sequentibus vsque ad Rogerium episcopum, qui tuit circa annum 980. plus minus, maior Ecclesia erat, vel et vocant Cathedra influent faciente, & ascente. Verum monachos D. Benedicti temporibus S. Herculani, & cunctis D. Benedicti contemporanioribus extitit, Ecclesias Cathedrales tenuisse, Constantinus quo probabiliter documentum ostenderet? eo præsumo tempore quo vix ex Sublacensis fuguris erigere incipiunt, homines sanctissime quidem vita, sed omnes Laici, ut vulgi more loquuntur de vocabulorum indigentiam, id est nullo alio clericis clariori dignitate, quibus D. Benedictus non videt clerices, sed ut laicis regulam vita precepterat, in qua de clericis monachis ne veritate quidem habetur.

Tenuis S. Herenlanus ex monastica D. Be-
nediti institutione assumptus fuit, vt hoc

nam grata concederemus, fave inter primos ipsius Benedicti discipulos venire connumeratis, ut ipso vel atate maior secundum aliquos, aut finis eius equalis: & cum fuerit insignis non solum episcopus, sed etiam Christi martyris, cōsequens erit, et ipsum ex famulis Benedicti Episcoporum, & martyrum, codem Benedicto adhuc supereretur, si omnium confutatio datur. Hoc si ita est, cui venerabilius omni ab antiquo tempore in suis Martyrologiis minus scripserant? cur illi sua officia nomine perfoluerunt, cur B. Gregorius, qui aliosnam D. Benedicti discipulorum sanctiorum, & martyrum eminet, & alijs verutissim, qui Sanctorum Platoni, Muiri, & aliorum, & Sanctissimi Patriarchae galilaei tanta diligentia tam accuratè literis compleverunt, vnuis Herculanii primo loco ante omnes recensent, ne per sonnum quidem meminerint? sed nec ex recentioribus aliquis fide dignus, & probarus autor illi in albo Sanctorum Herculanensium repoustit? paru igitur probabilitate, que Constantinus de Monastica Benedictina S. Herculanii professione scribit.

Festino vetuta, &c. collatis eis Ecclesiis Perutte tradito, B. Herculani statim ad Episcopalem

destitutis ecclesiis, clericorum reformatissimis, & optimis
regulis Clericibus institutissimis, quin etiam illos
more canonico seu regulari vivere constitutissimis.
Ego necesse fui inter clericos, & cù clericis
regularibus, & more canonico viventibus ante
alios tempus deguisse, non inter monachos Bene-
dictinos, qui vix vimum sacerdotem, aut diaconi-
um per singula monasteria per id temporis ha-
bentes, ut ex regula D. Benedicti cap. 6. habes.
Et tunc tandem veritas, quod S. Herculanus fue-

nt vere clericus canonicus, siue regularis, ex

instituto per D. Patre Augustino in laurato, multipliciter etiam probatur, & primo quidem ne proxime facta, quia veteres Ecclesie Perusina tabulae, quæ in antiquo officio S. Herculani recitabantur, exprefse habent. B. Herculani enim monasterij con�eratione assumptum, clericorum Ecclesie more canonico viare instituisse. Fine vero cuiusdam presumptio ellum professione canonicum ante exitisse, quomodo enim regularis vita instituta suis clericis tradere potuisset, & illis ad normam vita canonice reformare, nisi prius ipse in modis instituta apprimis duxit fuit in aliquo Collegio Canonicorum

Ad hac B. Herculani, venerandis P. Confessio-
tate fatente, in monasterio Ecclesie Beati Istrici
ante Episcopatum regularis vita institutum pro-
fitebatur. At illo tempore Ecclesia B. Petri Peru-
cina Cathedralis cum esset, non monachorum D.
Benedicti, nec alterius instituti, sed Clericorum
Regularium erat, sicut omnes primarii illius
temporis Basilicae, ut in antecedentibus ostendimus.
Ergo vel ex hoc capite, quod aduersa pars pra-
cipuum est fundamentum, maximè probat cle-
ricalis institutio B. Herculani.

Pratera certum est, in Ecclesia Perusina regulae D. Augustini institutu ab antiquissimo tempore viguisse usque ad Iulium Papam huius nominis Secundum. Tradunt etiam Perusina tabula, B. Herculani suos clericos maioris Ecclesie more canonico vivere influvisse. Ergo ante B. Herculani in Ecclesia Perusina non erant monachi, sed clerici. Ergo & post S. Herculani fuerunt ibi clerici canonici, id est regulares, secundum quod ad rem pertinet. Ergo vel ante D. Herculani erant clerici canonici, & sic habemus intentum, cum S. Herculani assumptus fuerit ex numero Religiosorum illius Ecclesie, vel ipse primus institutu clericorum canonicorum in Ecclesiam Perusinam introduxit, & sic cum in traduxerit institutum D. Augustini, & cum suis canonicos communiter vixerit, saltum in Episcopatu fuit professor instituti Canonicorum Regularium Augustinianorum, prater quod verisimile admodum est, illud institutum in Ecclesiam Perusinam illum induxit, cuius ipse professor anno tece extiterat: & ut sermone dicam, si S. Herculani huiusmodi institutum in Ecclesiam Perusinam non inuexit, aut saltum non reformatum, vt Canonicus Augustiniani in suis officiis quotannis recitat dicitur, quis alius huiusmodi institutum in Ecclesia Perusina plantauit? tandem quod omnino dubitationem tollere videtur, in Bulla Iulij I, per quam Ecclesia Perusina ex regulari est consularis effecta, dicitur illam à sua institutione suis regularem, & Ordinis S. Augustini, non ergo sicut aliquando instituta sub Ordine Monastico, sive

D. Benedicti, sive alterius.
Ecundò principaliter probari potest eadē veritas testimonij duorum Historicorum no-

monos certe autoritatis, quam decem Arnoldi, & Bracheti, vel etiam Trithemij, cum alter Apolitice Ecclesie Bibliothecarius extiterit, alter non solum Theologus, & legum Doctor sui temporis clarissimus, verum etiam Historicus peritisimus, qui integrum hisloriam à mundi exordio sex tomis distinctam ad sua tempora perduxit. Primus est Ioannes de Nigrualle in Epilogo Chronicarum tertiodecimo cap. 18. vbi in Catalogo Sanctorum Canonici Ordinis refert S. Herculani Perusini Civitatis Episcopum. Hunc librum ex Bibliothecis monachorum D. Benedicti ad nos deriuas, fidem facit, qui illum manu propria exemplavit. & Ioanni Alario Alemano tradidit, qui illum postea in primendum curavit, numirum Dominus Zacharias Vicentius Benedictinensis, postea Episcopus. ita enim in fine ipsius libri habet: *Hec omnia supra scripta de verbo ad verbum ex Chronica sopraddicti Ioannis de Nigrualle Bibliothecari apostolice per Reuerendum Patrem D. Zelarium Vicentium Benedictinensem, postea Episcopum, manu propria fideliter transcripta. Quod ad notandum duxi, ne quis predicti chronici fragmentum à Canonici Regularibus sub fallo titulo Ioannis de Nigrualle inuulgatum calumnietur, quod integrum illius Chronicum difficile innenit possit. Alter est Auguſtinus Ticinensis in Dilucidario Christianarum Religionum part. 4. in vita ipsius S. Herculani, ubi inter alia hac habet: Quoniam vero calendarum vitam in terra ageret in Ecclesia Perusina, Religione prima elementa, sub quodam viro proberbe vita didicit; & infra Cumque in Regula Canonica secundum Apollonis perfectionis, & D. Augustini reglam iam professus esset, &c. Contra quem si obijciat Caietanus, Ticinensem eanimum Augustinianum extitisse, obijciat ego eide Constantino Ioannem item Trithemium, quem ille antiquum, & celeberrimum Scriptorem pro S. Herculani monachatu nobis obijicit, monachum Benedictinensem fuisse, cui Ticinensis noster vel antiquitate, vel traditione historica est sine dubio comparandus, & equiparandus, pluribus etiam ut ille tum eruditissimi Theologi, ac Divini verbii Concionatores, tum Iurisconfulti suorum temporum clarissimi eidem Trithemio praeferendus, virilius scripta sine alio laudatore predicant.*

XI. **S**ed ut omnem scrupulum amplectemus, probatur haec eadem affectio testimonia irrefragabili S. D. N. Pij Papæ V. in suo motu proprio, per quen officia Ordinis Canonorum Regularium Congregationis Lateranensis probauit anno Domini 1570. inter ea namque officia, illa S. Herculani habetur historia, quam Constantinus Caietanus pro sua licentia ab aliquo otioso ex turbidis fontibus haustam predicit, ac etiam insigniter mendacem. qui motus proprius plenam fidem facit, praesertim in antiquis, ut tradunt passim Doctores, Felinus in cap. Cum à nobis. de testibus.

Ialon volum. 3. confil. 65. Soc. confil. 226. col. 2. vers. Ad secundum respondeatur, Alexander vol. 1. confil. 6. col. fin. Decius confil. 445. nn. 15. & salem transfert in aduersarium eones probandi contrarium, vt notant Felini. vbi supra, & Angeli. confil. 328. vnde cum Pater Constantinus contrarium non probauerit, parum reuenter predictam historiam ex turbidis fontibus à via otiosis haustam iocatur, nec plus aliquid dicam. His omnibus addo Decretum S. Congregationis Illustrissimorum Cardinalium super Rituib[us] editum anno 1612. per quod ipsa Congregatio probauit officia Canonico Regulari Congregationis S. Salvatoris Bononiae nuncupatae, inter qua continetur eadem historia que recitatatur quotidianis à Canonice Regularibus Congregationis S. Salvatoris Lateranensis, quod Decretum posterius est eo, quod pro monastica S. Herculani professione profecti ipse Caietanus, & eius huiusmodi; Die 22. Decembri 1612. Officia tunc propria, & pertinente ista, quod integrum illius Chronicum difficile innenit possit. Alter est Auguſtinus Ticinensis in Dilucidario Christianarum Religionum part. 4. in vita ipsius S. Herculani, ubi inter alia haec habet: Quoniam vero calendarum vitam in terra ageret in Ecclesia Perusina, Religione prima elementa, sub quodam viro proberbe vita didicit; & infra Cumque in Regula Canonica secundum Apollonis perfectionis, & D. Augustini reglam iam professus esset, &c. Contra quem si obijciat Caietanus, Ticinensem eanimum Augustinianum extitisse, obijciat ego eide Constantino Ioannem item Trithemium, quem ille antiquum, & celeberrimum Scriptorem pro S. Herculani monachatu nobis obijicit, monachum Benedictinensem fuisse, cui Ticinensis noster vel antiquitate, vel traditione historica est sine dubio comparandus, & equiparandus, pluribus etiam ut ille tum eruditissimi Theologi, ac Divini verbii Concionatores, tum Iurisconfulti suorum temporum clarissimi eidem Trithemio praeferendus, virilius scripta sine alio laudatore predicant.

Demum filius honorat Patrem suum, & in eum Dominum suum, & in dominum per Melchizam. Si ergo S. Herculani ex ordine Monachorum Benedictinensem fuit, debebant illi eum in albo Sanctorum fuit ordinis reponere, debebant illum peculiaribus officiis quotidianis venerari, sicut cum alijs cuiuscum ordinis facere consuerunt, vel ob id maxime, quod inter primos ex illo ordine in numerum Sacerdotum relatos, ille primus Sanctus, primus Martyr, & primus Episcopus fuisset: at inter Benedictinenses ante paucos salem annos S. Herculani mentio nec habita, nedum peculiaria officia in eius laudes recitata: è contra Canonici Augustinianum semper inter præcipuos illorum ordinis Patres, Profectores, & Sanctos habuerunt, illi quotidianum diuinum officium peculiariter perfolere consuerunt. Quis ergo in dubium reveretur, num Monastico, an potius Canonico sit ordinis merito, ac iure vindicandus? merito enim directe vobis S. Herculani est Venerandi Benedictinensis, filius honorat Patrem, & seruus Domini suum. Si ergo Pater vester ego sum, vobis honor meus?

CAPUT DECIMVM NON V. M.
Constantini Caietani argumentationes pro Monastica sancti Herculani professione superiorius adducta refoluuntur.

Ostifare fait arbitror ex dictis, quid virtus Constantini, & quid argumentationes continuant ad alteram B. Herculani Monasticon probandum, cum illis ex duplicitate, iuris, & facti procedere nullus intelligitur. Iunis quidem quod consercat, id est Herculani ex Monasterij conservatoris duplicitate dignitas gratiam coactum, & quod Melchis professione ad Episcopatum electum, quod peccatum si pro vero ammuni, non tam exinde infreget factum, sed melius istum accepit, quod needum ammoneat, tamen secundum rei veritatem ammoneat, & tollit, illum non videlicet quod de Caietano in Monasterio degentibus scribuntur in differentiis monasticis cap. 19. unde Calcedonifico cap. 8. & de Monasteriis Clericorum Canonorum, D. Auguſtinus servat, t. de communione Clericorum, & in Psal. 10. Psal. 10. cuius duplicitus in illius vita cap. 5. & 11. D. Amvrosius in epistola 8. t. & in memoria de Niali B. Eusebii, Concilium item Gallicanorum cap. 8. Turonense tertium cap. 2. Antiquum Mogontium, & calix Venerabilis t. Hilarius gentis Anglorum c. 4. Gallicum Melibentum in Libris de Regibus & populo Aquitanie, Archidiocesis in cap. Gallicum 1. 3. vbi dicit omnes Ecclesias Galliarum in aqua confusus vocas Monasteria, & Venerant Bellatracenam, D. Antonium, Laurentum Melianum ib. t. de Canonis cap. 12. a diversis locis omissitas, ne in re notissima obirentur. Et rite hoc eandem Caietani nullus documentum, qui aduersus illius rationes in falsa sententia fundans, nempe quod que nunc dicitur. P. Ann. Ecclesia Perulina Congregationis Gallicanae tempore S. Herculani est monasterium Sanctissimi Patriarcha Benedicti, id est dupliquum fuisse est, quia illa Ecclesia Caietani nunc temporis erat, quia per Clericos, & per Monachos regbatur: quia Benedictinus & Monachus non ante annum Christi 980. vel 1000. dicitur, quod mirum est illius ignoramus, non habet creaturam propria ignoramus, non habet creaturam propria ignoramus, qui ceteros ad eos fecerunt, & licet hoc ad illud effectum effecit ab eis nos molestis libe-